

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3345/2019. (XII. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 7.Bv.1525/2017/19. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.316/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Fahidi Gergely) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következő volt: az indítványozó, korábbi fogvatartott, kártalanítási kérelmet terjesztett elő védője útján alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 2017. június 12. napján 2013. december 23. és 2015. június 11. közötti időszak tekintetében.
- [3] Kérelmét korábban az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJEB) is benyújtotta 2016. április 28-i dátummal, amelyet nyilvántartásba vettek, majd 2017. december 14-én elutasítottak.
- [4] Az indítványozó előadta többek között, hogy a megjelölt időszakban jellemzően az előírt mozgástér hiányára, az illemhely nem megfelelő elkülönítésére, az önálló szellőzés hiányára, valamint a rovarirtás elégtelen voltára vonatkozóan sérültek az alapjogai.
- [5] Az első fokon eljáró Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet részben alaposnak találta és 2013. december 23. napja és 2016. december 31. napja közötti fogvatartási időszakból összesen 540 napra 756.000 forint kártalanítást állapított meg. A kérelmet a 2017. január 1. utáni időszak tekintetében érdemi vizsgálat nélkül elutasította, hivatkozva arra, hogy az elítélt, illetve a jogi képviselője sem nyújtott be a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 144/B. § szerinti panaszt, amely a kártalanítási kérelem feltétele a 2017. január 1-jével hatályba lépő a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) alapján, amely módosította a Bv. tv. egyes rendelkezéseit.
- [6] 1.2. Ügyészi fellebbezés folytán a másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.316/2019/2. számú végzésében az elsőfokú bíróság döntését megváltoztatta, és a kártalanítási kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, arra hivatkozva, hogy – a Bv. tv. 436. § (10)–(12) bekezdésében foglaltak – azon elítéltekre vonatkoznak, akik az előtt szabadultak, illetve az előtt szűnt meg az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény velük szemben, mielőtt a Mód. tv. rendelkezései 2017. január 1-jétől hatályba léptek.
- [7] A végzés indokolásában az eljáró bíróság kifejtette, hogy a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdése az ügy szempontjából nem volt alkalmazható. A rendelkezés szerint a kártalanítási igény 6 hónapon belül érvényesíthető az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűnését követően, valamint kifejti, hogy megszűnésnek kell tekinteni, amennyiben ezek a körülmények 30 napnál hosszabb időszakra megszakadnak.
- [8] Erre tekintettel megállapítható volt, hogy – mivel a kérelmező 2017. augusztus 20-án szabadult a szabadságvesztés büntetéséből és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények nem szűntek meg a törvénymódosítás hatálybalépése előtt (2016. december 31.), illetve ezt követően sem 30 napnál hosszabb időszakra – nem teljesültek a kártalanítási kérelem törvényi előfeltételei.
- [9] Mindezekre tekintettel utasították el érdemi vizsgálat nélkül a kérelmet, ugyanis a Bv. tv. 144/B. §-ban foglalt panaszt a kérelmezőnek be kellett volna nyújtania, az EJEB-hez beadott kérelem azt nem váltja ki. Az eljáró bíróság arra is utalt, hogy az indítványozónak lett volna lehetősége a panasz benyújtására.

- [10] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 7.Bv.1525/2017/19. számú végzése, és a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.316/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (1) bekezdését, I. cikkét, II. cikkét és a III. cikk (1) bekezdését.
- [11] 2.1. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó kifejtette, hogy a Mód. tv. által bevezetett rendelkezések értelmezése során az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a törvény és a jogalkotó célját, ezáltal nincs összhang az Alaptörvény és a támadott végzések között. A bíróságok téves jogértelmezését vitatta a Bv. tv. preambulumban foglaltak és egy szintén a Szegedi Törvényszék által meghozott alapvető jogokat sértő fogvatartási körülmények miatti kártalanítási végzésre hivatkozva (Budapest Környéki Törvényszék 10.Bv.1183/2018/20. számú végzése).
- [12] Előadta, hogy a másodfokon történő elutasítás méltánytalan volt az eljárás elhúzódása és a megfelelő tájékoztatás hiánya miatt. A Szegedi Törvényszék szembe ment korábbi joggyakorlatával, amely veszélyes a jogbiztonság szempontjából és „kiszámíthatatlanná teszi az ítélkezést”. A végzés nem felel meg tehát a kártalanítás jogintézményéhez fűzött céloknak, ami álláspontja szerint felveti az alaptörvény-ellenességet.
- [13] A Mód. tv. rendelkezései az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikkében foglalt kínzás és embertelen bánásmód megsértését kellene kompenzálnia a Bv. tv. rendelkezései adta lehetőségeknek megfelelően és az annak preambulumban foglalt célok tekintetében. Ezek ellenére a nem egységes a joggyakorlat a kártalanítási eljárások tekintetében, gyakran egymásnak ellentmondó végzések születnek akár egyazon bíróság ugyanazon tanácsán belül is.
- [14] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [15] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – csak részben felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri a megsemmisítését. Ugyanakkor az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz releváns alkotmányjogi indokolást arra nézve, hogy a megjelölt alapjogokat miért és mennyiben sértik meg a támadott végzések, így az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt követelményeknek nem felel meg.
- [17] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2019. november 19.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1030/2019.

